

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőik

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A tél.

Értelmes ember soha sem hagyhatja megfigyelés nélkül a körülötte folyó dolgokat. A ki pedig nemcsak az értelem, hanem a hit világánál is jár: az isteni kéz utmutatását keresi azokban. Lehetne-e hát közönyös dolog értelmes keresztyénre a természet élete, az évszakok változása?!

Életrendünk a legszorosabb összefüggésben van a természet változásaival. Már magában az időjárás bámulatos hatást gyakorol lelki világunkra, kedélyhangulatunkra. A kellemes, szép idő mindenkor fokozza életkedvünket, felvidítja még a beteget is; de a rossz idő lehangol, türehetlené teszi szenvedéseinket.

És ha ez így van általában: mennyivel nagyobb hatása van a természetnek a mi népünkre nemzetünk fiaira. Hisz mi földmivelő nemzet vagyunk, tehát nemcsak a gyönyörködés, hanem életérdeklődésünk fűz a természethez és annak változásaihoz. Az egyéni és társadalmi jóllét, előhaladás, egyesek meglegedése, a köz boldogsága, nagy részben az idők járásától függ. Egész társadalomnak életrendje az évszakokhoz idomul.

Iparos nemzetek közel sem állanak ily közvetlenül a természet befolyása alatt. A gépek kéményei egyaránt füstölnek télen és nyáron. Gépek zakatolása, műhelyek munkazaja nem hallgat el a mezők és erdők dalosaival. Annál közelebből érdekli a természet változása e földmivelő nemzet fiait. A pihenésre térő föld pihenésre, vagy más irányu foglalkozásra kényszeríti a földmivelőt. A mezők madarainak dalával elhallgat a munkazaj is.

És valjon mire indit minket a természettel való e szoros összeköttetésünk? Bizonyára arra,

hogy nekünk sokkal inkább meg kell értenünk a természet változásaiban, az évszakok cserélkezésében megnyilatkozó figyelmeztetéseket.

Vegyük észre hát most is, hogy a hideg tél első sorban Isten felé irányítja figyelmünket és lelkünk táplálékának keresésére emlékeztet. Hisz igaz, hogy az esztendőnek minden szaka *hiv* Isten dicsőítésére; a lelki jók utáni szükség-érzet soha sem halhat ki az emberi szivből. Csak-hogy — be kell vallanunk — mi nagyon, sokszor vagyunk elégedetlen gyermekek a mennyei atyával szemben. A *hivogató* szót nem akarjuk megérteni. Bálványainktól, melyektől boldogulásunkat várjuk, a földi jók vágyától és attól a mindenről megfelelő munkától, melyben saját erőnkön akarunk elérni mindent, nem tudunk megválni, mint a gyermek játékszereitől. Ezért a szerető atya *hivogató szava* mellett *kényszerítő* hatalmát is érezteti velünk. Ez a bölcs atyai szigor nyilatkozik meg a téiben, mikor ezzel kényszerít hatalmának megismerésére és a lelki életre, hogy a testi munka mezejét elzárja előlünk.

Látni való, hogy ez a kényszer is tehát a mi javunkért van. Hálás szívvvel, mint rendeltetésünkhöz segítő eszközt kell megragadnunk ezt. Ha a külső munkálkodás időszakában testi eledelt gyűjtünk a tél napjaira: viszont most arra kell törekednünk, hogy szerezzünk magunknak lelki táplálékot, szereljük fel magunkat a hit javaival.

De mikor Istenhez vezet, lelki szükségüknek tudatára ébreszti: ugyanakkor egy máshoz is közelebb hozza a tél az embereket. Huzamosabban vannak együtt a családtagok. Felkeresik egymást a rokonok, barátok. Társas összejövetelekben, vidám multságokban törekednek egymás szórakoztatására, felvidítésére az emberek. A termé-

szetből eltávozott melegség a szivekbe költözik. Az idő viszontagságaiban láthatóbbá váló inség és nyomor a könyörületeség és jótékonyság melegítő tüzét szítja fel. Eppen nem csak esetleges dolog tehát az, hogy nagy városokban, a hol oly sok a csillogó fény mellett a sötét árny, a bővölködés mellett az inség, az élvezetekben uszás mellett a nyomorban vergődés: a tél hidege indítja meg a sziveket, nyit *melegedő házakat*, nyújt *ingyen kenyeret*, osztogat *meleg ruhát*.

Igy megy át az igaz isten-szeretet az ember-szeretbe. Igy mutatja meg a hit magát jó-cselekedetekben.

De valyon meghalljuk-e, megértjük-e szívünkre veszük-e, a tél ez utmutatásait, úgy mint ezek érdemelnék? Követi-e különösen magyar népünk oly mértékben, a mennyire élete a természet változásaihoz van fűzve?!

Bizony el kell ismernünk, hogy nagyon sok fogyatkozást látunk népünk életében. Mily sokan vannak, a kiket a tél nem visz közelebb Istenhez. Kerülik a templomot, hol az igében utmutatást nyernének. S még jó ha a buzdításra durvasággal nem felelnek. Ha legalább mentik magukat, hogy a templomban hideg van, fáznak. No hát ez igaz is. (Közelebről isten segítségével szólunk még erről*) A hideg elszenvedésének árán juthatunk télen az ige lelki táplálékához. De hát nem viseljük-e nyáron a nagy hőséget, mikor verejtékezve dolgozunk a testi kenyérért? És figyeljük csak meg az ige mentegetődzők életét. Valahol veszély fenyegeti anyagi érdekeiket, vagy tán valami jó nyereséget ígérő üzlet, vásár kínálkozik: bámulatos

* Várjuk. Szerk.

TÁRCZA.

Protestáns asszonyok.

Multkoriban, — a többek között egy kis elbeszélés akadt a kezembe. Egészében nem volt rajta semmi megemlítésre méltó, — csupán aféle termék, melyet százával produkál a mindennapos irodalom. Mégis benne valami élénken megragadta figyelmemet. Ugyanis, az író jellemezni kívánván hősnőjét, annak belső érzelm világát, gondolkodás módját, azt mondta rólla: Protestáns asszony volt . . .

Érdeklődni kezdtem. Jórészt kálvinista az író, — gondolám — és a nem szokatlan felekezeti elfogultság adta meggyőződését. Nem. Utánna tudakozódtam, nem kálvinista, nem protestáns, sőt nem is keresztyén. Ez érdekes, ez gondolatokat költ! Van tehát valami láthatatlan de erős, meggyőző hatalom Kálvin egyszerű, minden külső fényt, pompát, minden misztikus homályt kerülő, nélkülöző hitvallásában? Van valami olyan erő, mely önmagához idomitja a lelkeket, s olyan tulajdonságokkal ruhazza fel a fogékonyabb női kedélyt, hogy egy merőben idegen, elfogulatlan szemlélő azt mondhatja: Ime ez protestáns asz-

szony! Igy él, ily cselekszik; ezt megszoktuk, ezt elvárjuk tőle, mert ő protestáns asszony. Mik lehetnek ezen lelki tulajdonok? Nem a fényes, a ragyogó, a szelidségre hajló női szívet is olykor önfeledt extazisba ragadó hazaszeretet? Nem. Nemzetünk ezredéves nehéz létért való küzdelmében találunk bőven nőket, kik felekezeti külömbiség nélkül tudtak élni, halni, szenvedni; ha kellett férfias, bátor lélekkel harcolni, küzdeni, vérzeni, nagy és nagyobb áldozatokat hozni az imádott hazáért. — Vagy talán a tiszta elkölcs? melyről a költő azt mondja: »Minden ország alapja, talpköve.« Áldassék érette a magyarok Istene, a magyar nő a kezdet kezdetétől fogva a legfőbb szentségének tartotta, benne élt, benne lélezett: a családi élet tisztaságát, az asszony hűségét, a hajadon szeplőtelenységét . . . Mi jellemzi tehát mégis a protestáns asszonyt? A régebb és közelebbi mult kiválóbb alakjaiból röptében összeszedtem egy kis csokrot. — Bemutatom. — Ez adja meg a feleletet.

Másik eszköze Istenhez közelgetésünknek, lelki táplálkozásunknak: a jó olvasmányok. Tagadhatatlan hogy népünknel örvendetesen hódít e szellemi foglalkozás. E feletti örömünk azonban nagyon csappan, ha az olvasmányok tárgyát is megvizsgálják. Nagyon sokan csak az érzék izgató, legtöbbször erkölcsrontó olvasmányokan kapnak. A miből okulhatnak is: azt unalmasnak tartják. Unalmasnak kivált az isten ismeretének egyedüli kutfejt: a Bibliát.

S hát valyon az embereknek összességében eléri-e a tél a maga célját teljesen? Mit keresnek legtöbbször a társas összejövetelekben? Csupán mámort. Egyikre nézve nincs más élvezet, mintha tele eheti-ihatja magát. A másik a távol levőknek megszólásán talál gyönyörűséget, vagy gyakran nemesebb élet-nézetünek kigunyolásával akarja mulattatni környezetét. Vagy ismét némelyekre az egymást kölcsönösen fosztogató nyereszedő játék az egyedüli időöltés. Bizony nagyon ritkán felel meg a társaság annak a feladatának, hogy kölcsönösen örömet szerezzen. Sőt e helyett feldulja a családi tüzhely boldogságát, alássa a társadalom békéjét. Mennyivel másképp volna, ha megfigyelnök és követnök a természetben megnyilatkozó isteni kéz uj mutatását!

Tél van . . . gondolkozzunk ennek intéséi felől!

Pásztor.

Századok teltek, multak — és ha elkövetkezett ennekutánna az időnek megszámlálhatatlan sokasága valameddig a magyar kálvinista asszony emléke él, az első szó, az első hely mindörökké a Lorántffy Zsuzsánná-é I. Rákóczy Györgyné fejedelem asszonyé legyen. Mint anya,

Télen.

Zuzmarás, zord, rideg világ van,
Jégvirág nyit az ablakon . . .
Hány éhező jár dideregve
Oda künn a kemény fagyon.
Kik meleg tűzhely mellett ültök
És nincs fogytán kenyeretek —
Lobbanjon fel a szivetekben
A könyörülő szeretet.

Elcsigázott utonjárónak
Pihenő helyet adjatok,
A rátok szorult éhezővel
Osztjátok meg a falatot.
Enyhítsétek, hol csak tudjátok
A fagyos, zuzmarás telet —
Oh, lobbanjon fel szivetekben
A könyörülő szeretet!

G. Diószeghi Mór.

Isten igéje.

— Az Úr a világosság. —

Az Úr az én világosságom,
és szabadítóm, s kitől fé-
jek? Az Úr az én életem-
nek erőssége, s kitől ret-
tegek? Zsolt. XXVII. 1.

Egy tudós nem régiben azzal lepte meg az egész művelt világot, hogy elérkezett a tudományok alkonyata. Akkoriban egy pár napig mindenki gyönyörködött a jövőendő borzalmas sötétségében, a melybe fog kerülni az egész emberiség. Akkor

mint feleség, mint uralkodóné egyaránt soha el nem homályosuló példányképet hagyott az utókorra, hogy milyen legyen, milyen a protestáns asszony.

A gondviselés a legmagasabb polczra helyezte világi hatalomból, gazdagságból, boldogságból, a megpróbáltatás nehéz gyötrelmeiből neki bőven kijutott. 1600-ban született, mint a Lorántffy Mihály Sárospatak durgazdag urának első gyermeke. Bölcsője fölött már ott keringett a bánat sötét hollója. Alig két éves korában a legpótolhatatlanabb veszteség érte. Edesanyja meghalt, a mint második kis lányának életet adott.

Anyai szeretet nem virrasztott a kis Zsuzsika gyermek álmai fölött, talán ez is tette oly komolylyá, oly mélyen gondolkozóvá a szépen fejlődő kislányt. Tudós tanárai, nevelői, kiket edesatyja mellette tartott, nem győzték eléggé bámulni a gyermek tüzeles élméjét, józan felfogását, minden hivalkodó külsőségeket kerülő egyszerűségét és mindezek fölött páratlan szívjóságát. Mindezen kiválóságok nem csak az apa büszkeségévé tették a viruló szép hajadont, de nemsokára messze környékből látta Sárospatak összeseregleni a legelőkelőbb ifjakat, birásáért versengeni. Ezek között a legszivesebben látott Rákóczy György volt. A Zsigmond fejedelem fia. Mielőtt azonban szíveválasztottjával egyesülhetett volna még el kellett

senkinek sem jutott eszébe, hogy nagyon régen már megvolt az emberek világossága: Az Úr. Pedig — ha erre gondoltak volna — senkinek hátát nem borzongatta volna a sötétség, — sőt kimondom, ha ama tisztelt tudós is erre gondol — nem ámitja el a világot és a világ — a mely nyugodtan halad azóta előre, mintha semmi sem történt volna — meglett volna kimélve attól a kis ideigtartó hátborzongatástól, hogy majd egykor sötétségbe kerül. Ez soha be nem bővetkezhet a világra, de az egyes emberre nézve sem, mert az Úr ami világosságunk.

Világosságnak mondja az Irás Istent. Csakugyan úgy áll e a dolog? ez a kérdés, mi okvetlenül eldöntendő. Ám nézzünk körül. Hol az Úr nevét félik és tisztelik, mintha derüesebb lenne a világ. Mintha az emberek arczáról le lehetne olvasni azt a világosságot, mi a lélekben otthonos. Hol az Úr nevét igazán tisztelik, ott nincs a lélekben semmi árnyék, nincs harag, nincs szenvedély, hiányzik az irigység — semmivé zsugorodik az önzés, mer az Úr a világosság. Ha istenfélő emberrel van dolgunk, egy szavából több világosságot látunk kisugározni, mint a hitetlen ember egész életéből. Az istenfélő azon igyekszik, hogy szíve nyíltan tárja fel, a hitetlen meg arra — hogy se el a bűn és szenvedély sötét indulatait. Lám! az Úr a világosság.

Egy híres pap beszélt egyszer, hogy azt szeretné, ha minden ház ajtajára ez lenne felírva: *Én és az én házam népe tiszteljük az Urat*, mert akkor tudná, hogy ott az Úr világossága világít.

Ezzel a világossággal megváltozik a külső életnek képei is. Meglehet — hogy egyes embe-

temesse az oly forrón szeretett apát is. A mennyegző után az ifju pár évekig ott lakott Sárospatakon. Öröm, boldogság, mély bánat váltakoztak ezalatt életükben. Két kis fiuk: Samu és Ferencz elhaltak legkedvesebb korukban. De sem boldogság, sem szerencsétlenség el nem térítette őket attól, hogy kitüzött életezéljukat kövessék. — Amíg a durgazdag főuri pár a legtakarékosabban, a legegyszerűbben élt; azzal szemben a legmesszebb menő áldozatokat hoztak vallásukért és e tudománynak, s bár izlésben, gondolkozásban, hazaszeretetben és mély vallásosságban egyek valának ők, — mégis a soha nemszünő áldozatkészségben a feleség: Lorántffy Zsuzsanna ment elől, mint jótékony nemtő vezérelve szerelmes urát. Templomokat épített, iskolákat alapított. Vagyonát, szívet, tudását vetette latba ezekért. A pataki főiskolát európai színvonalra emelte. Tudós professzorokat hozatott, a kik buzgó és jólképzett ref. papokat neveljenek a hazának. Fényes összejöveteleket tartott tudósok tiszteletére és a megszeható tudományos és vallásos kérdések megvitatásában élénk részt vett és a tudósok ámulva hallgatták mély bölcsességét. Idők multával, egy egész nemzet sorsára beható fordulat állt be életébe. 1630-ban, Bethlen Gábor halálával az Erdélyi karok és rendek az eszes, nagytudományu és vitéz Rákóczy Györgyöt fejedelmüké választották. Ez sokáig habozott ennek elfogadásával és neje-

reknél tévedez ez igazság — de valójában csak az a nagy nemzet, ahol az Ur a világosság. Csak ott vezetheti a legkiválóbb férfiakat a közügy iránt való lankadatlan lelkesedés, csak ott tart távol minden szennyet a lelkektől a hatalmas erkölcsi tisztaság. Csak ott törhet mindenki a saját életmunkásságával a közjóra, hol tudják: Az Ur a világosság.

Világosság az Ur . . nekünk is világosságunk kell hogy legyen. És hányszor van nekünk világosságra szükségünk? Hányszor kietlen még a mi lelkünk is, és hányszor — kik magunkat mindig kivételnek szeretnők tudni, mondom mi — hányszor feketítjük be lelkünket a sötétséggel? És ha a sötétben nem találunk utat: keressünk a szabadítást, hogy annál jobban tévedjünk a sötétségbe. Erőt vesz rajtunk a félelem, lényegünket megrázza az aggodalom, félünk, mert az Ur nem világosságunk.

Es ha szabadulást óhajt a mi lelkünk, ki mondhatatlan bizodalommal ragaszkodunk mindenhez, ami reményt nyújt, hogy megszabaduljunk a félelemtől, szerezzon újra erőt, nyugodalmat és életet a mi lelkünknek. Vágyunk a szabadítás után, hogy legyen világosságunk, mert az Ur ami szabadítónk . . .

Ha a világosságra jut szivünk, lelkünk s ez az Ur világossága: szembe szállunk a kishitűség gyávaságával, nem rettenünk vissza a hitetlenség nagy sergitől sem, mert azt kérdezzük az Írásal: »kitől féljek?« az Ur az én világosságom és szabadítóm!

Ez a világosság erőssége az embernek. Azt beszélnek, hogy a messze vidékek bátor utazói éjjeli tanyájukat tüzzel veszik körül, nehogy a ragadozók nagy serege kárt tegyen bennük. Ez a világosság az ő erősségük. Ha a mi vándorlásunk táborhelyein az Ur világossága hint fényt körös

től tette függővé azt. Lorántffy Zsuzsánna nehezen bár, de bele nyugodott, hogy ott hagyják csendes, nyugalmas életüket, az uralkodás fényes, de oly felelősséggel terhes biboráért. Hogy milyen fejedelem volt Rákóczy György arról beszél a történelem, beszél Erdély arany kora, de őt azzá ami volt, — végső leheletig »szerelmes hitestársa« tevé. Itt tünt ki igazán, a fejedelmi széken Lorántffy Zsuzsánna valódi erős lelke. Mint férjének első tanácsosa, mindenben hű munkatársa, bár egyszerűségét, takarékoságát mindvégig megőrizte, fejedelemasszony volt minden izzében. Szive jóságát egész ország érezte, annak áldásában részesült. Tevékenysége soha nem szünetelt. Az oly gyakran távol levő uralkodót pontosan értesíti gazdasági, közművelődési és közügyi dolgokban. Két fiát, Ferencz és Zsigmondot a legnagyobb gonddal neveli. Legnagyobb gonddal és legnagyobb vallásossággal. »Légy vallásos és boldog leszel« ez volt jelszava neki, ki oly igazán, szivvel, lélekkel vallásos volt. És sulyos és oly sok megpróbáltatása között, melytől meg nem óv semmi világi hatalom, gazdagság, szivének ez volt a legigazibb kincse. Rövididőkön elvesztette férjét, el legkedvesebb kisebb fiát, mielőtt már ennek nejét is

körül, akkor tőlünk is messze távoznak a kísértés, bűn, harag, irigység fenevadjai . . . Nyugodtak leszünk, mint Dániel az oroszánok vermében, mert világosságunk az Ur, a mi életünk erőssége.

Ma az igaz keresztyén ember élete — folyton kísértésnek van kitéve. Ezer csábítás környezi az embert úgy, hogy lépten nyomon a csábítás sötétsége környez mindeneket. Igaz hitre, valódi világosságra van szükségünk, hogy ne féljünk és ne rettegjünk. Imádkozzunk hittel . . kérjünk világosságot az Urtól az ő szent fia által.

Ha Isten velünk: kicsoda ellenünk?!

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

Hazai krónika.

— 1903 jan. 21. —

Országgyűlés. Magyarország politikai életében a Tisza miniszterelnöksége még nem idézett elő valami nagy változást az előbbi állapotokhoz képest. Ugyszólva, csak annyit ért el, hogy a Kossuth-párt a nemzet jól felfogott érdekeire való tekintettel, abba hagyta a rendkívüli eszközökkel folytatott harcot. De, mit ér ez, ha tovább folytatja az Ugron-párt és segíti alattomban a néppárt? Ma sincs rend a magyar parlamentben. Hogy mikor lesz, azt nemcsak aki távol van, de talán még a közel állók sem tudják. A helyzet képe most ez: A kormány várja, míg belefárad az Ugron töredék, nem tesz, dicséretére legyen mondvá, egyetlen erőszakos lépést se. Vár és tűr. Az irás szávaival gondolkodik: Tűrókké és szenvedőkké . . . nem a mennyország, ah, arra nem is gondol: hanem a katonaság és az adó. A Kossuth-párt szintén semmit tevére van kárhóztatva, a Tiszával kötött egyezés után. Ez a párt

sirbatette. Nagyobb fia II. Rákóczy György a szülők legnagyobb agódalmára nőül vette a róm. kath. Báthory Zsófiát, ki áttért ugyan a fejedelmi házasság kedvéért a ref. hitre, de a kinek ingtag jellemében nem bizott, őszinteségében nem hitt és a kinek áldástalan befolyásától látomány-szerűleg féltette fia jellemét, féltette az országot, de féltette főleg alkotásait. Zaklatott szivének rémlátásai sajnos — pontról-pontra beteljesültek. II. Rákóczy György két oktanul kezdett és szerencsétlenül végződő hadjárat után meghalt. Ugy maradt a nagyasszony mint a levéltől megfosztott ág! Egész életében a jót és nemeset munkálta és a sors minden haragját kitöltötte rajta, de ő erős maradt hitében, meg nem ingott. Hátralevő éveit Patakon töltötte. Bánatos szivvel, de meg nem törve el nem csüggedve, folytonos jótekonyság között — utolsó leheletéig építvén tovább az urnak templomát.

(Folyt. köv.)

is várja a másik ellenzéki párt leszerelését. Tagjai azonban elégedetlenek. Szeretnének kitörni és rombolni: de a Kossuth neve nem engedi. A Kossuth fia rákiált a békétlenekre: Csitt! és azok hallgatnak. Hallgatni amugy is arany. Csak Marosvásárhely egyik követje, Bedőházi János nem fogad szót. Kilépett a pártból — de tovább nem hallgat. Még maga sem tudja, hogy a néppárthoz megy-e, vagy az új párthoz (Bánffy-párt); de valahová megy. A *néppárt* szívesen leszerelne csak éppen Tisza ne ülne a miniszterelnöki székben. A pápa hü vitézeinek hogy is kellene a református Tisza? Egyébiránt úgy mondják, hogy szívesen eltürik Tiszát is csak éppen nyujtszon valami biztosítékot, hogy az ígért engedményeket meg is valósítsa. Az *Ugron-párt*, mint láttuk, tovább obstruál.

Mit végzett az országgyűlés? Egy esztendő leforgása alatt úgy szólva, semmi eredményt nem mutat fel a magyar országgyűlés. Annyi harcz és küzdelem után, csak a múlt héten sikerült megszavazni két törvény javaslatot. — Egyik az *ujonczlét-szám megállapításáról*, mely azt szabja meg, hogy mennyi legényt lehessen besorozni. Másik a *tisztviselők fizetés javításáról*, mely az állami tisztviselők fizetés emelését állapítja meg. Régen várták ezt, de az obstrukció nem engedte. Most kezdték aztán tárgyalni az 1903. évi ujoncz megajánlási törvényjavaslatot.

Majd ezután kerülne napirendre az 1904. évi ujoncz-megajánlási törvény, melyet az Ugron töredék szintén megobstruálna. Ebből könnyen el lehet képzelni, hogy bizony, sorozás nem egyhamar lesz: ha csak valami közbe nem jön.

Világkrónika.

A japán-orosz viszály még nem nyert kiegyenlítést. Hogy komolyan akarják-e a békét, vagy csak az egész húza-vona ürügy a készülődésre: azt nem lehet tudni. Külföldi ujságok még mindig a háboru komolyságáról beszélnek. Fran-

ciaország azért fáradozik a békitésen, mert Oroszországnak 13 milliárd értéke van ottan elhelyezve, s ha a muszkát megtalálják verni, az egészen elvesz, tehát ennyi erejéig károsodnék Franciaország.

Párizsban élő magyarok közelebről igen sikerült Rákóczi-ünnepélyt tartottak. Az ünnepi beszédet Dr. Návay Aladár mondotta.

A törököknek most nagy bucsujáró ünnepük van. Ez alkalomból egy francia hajón 200 török zarándok indult egy bucsujáró helyre. A francia hajó összeütközött egy orosz hadihajóval és 60 zarándok a tengerbe fulladt.

VAK EMBER.

Kannibalizmus a Kongó államban.
Kannibalizmusnak hívják közönségesen az emberevést. A Kongó állam egyik városából Stanley-Poolból levél érkezett a napokban a londoni tengerentuli misszió egylethez, amelyben egy utazó véres kannibalizmust ír le, amelynek ő és három társaa »Goodwill« misszió-gözös fedélzetéről a szemtanui voltak. Az eset a Kongó partján történt. A Goodwill parancsnoka egy este éppen a Kongón akart horgonyt vetni, midőn a Kongó állam két belga származású tisztje figyelmeztette a kapitányt, hogy embereinek tiltsa meg a szárazföldre lépést, mert az emberevés ott még a legnagyobb mértékben divatozik. A misszionáriusok a hajófedélzetről emberi hullákat lát-

tak, amelyeknek egyike, már elkészítve az »ebédhez«, művészi kedvvel volt darabokra vágva. Egy kongó állambeli szerezsen katona éppen két kart tett egy kosárba, a másik egy czombot. Más benszülöttek, akik nem voltak katonai ruhában, segédkeztek. A »Good-will« kapitánya, midőn Basokoba ért, a Kongó hatóságoknak elmondta a véres kannibalizmust, ahol kijelentették, hogy semmit sem tehetnek a vérengző szokás megakadályozására. A kongó állam katonasága ugyanis jórészt benszülöttekből kerül ki, akik még a katonaságnál sem tesznek le arról a jó szokásukról. A tisztiek pedig, habár azok civilizált népek gyermekei, nem mernek

semmit tenni ellenök, mert félnek, hogy ők is az »étlapra« kerülnek.

Egyházi élet.

Vallásos estély. A érkávási kicsiny gyülekezetben folyó hó 12-én tartatott meg a második vallásos estély, még nagyobb látogatottsággal, mint az első. Az estély a XLII-ik zsoltár elének-lésével vette kezdetét. Ezt követte Szabolcska M. »Dal a kis Demeter Rózsikáról« cz. költeményé-nek elszavalása. Azután Mátéfi János állami ta-nító egy kis történet kapcsán azt adta elő, hogy a katonaságnál szolgáló fiaink mily hiányos, majd-nem semmiféle vallásos gondozásban nem része-sülnek, s még amelyik hazulról élénk vallásos ér-zülettel kerül ide, itt még az is kivetkőzik lassan-ként abból. Ezután Gyulai Pál »Pókayné« czimű költeményének elszavalása következett, amely után G. Diószeghy Mór lelkész olvasta fel »Özvegy asszony« czimű népies rajzát. Bezárta az estélyt CXLVI-ik zsoltár elének-lése.

A pápa és hadvezérei. A pápai nyomdából most került ki ama hivatalos évköny, mely a római főpapságról szól. Közöljük belőle a követ-kező adatokat: X. Pius a pápák sorában a 264-ik. Teljes czime ez: »Római püspök, Jézus Krisztus helytartója, (?) az apostolok fejedelmének utóda, (?) az általános egyetemes egyház pápája, Nyugat patriárhája, a római egyházmegye érseke, Olasz-ország primása és a római szent egyház világi javainak szuverén ura«. A bibornokok kollégiumá-nak most 64 tagja van, a kik közül, éveire nézve legidősebb bibornok Celesia palermói érsek, aki f. hó 13-án töltötte be kilenczvenedik évét. Leg-fiatalabbik a mindősze 38 éves államtitkár, Merry del Val. Negyven bibornok olasz s ezek közül 31 lakik Rómában. A magyar kath. főpapok közül bibornoki kalapja, csak Vaszari primásnak van. A bibornokok után rangsorban a patriarchák következnek, akik összesen tizennégyen vannak. Megemlítésre méltó az is, hogy a római egyház-megyében már egy évszázad óta nem volt püspöki vizitáció. Az utolsót 1800-ban tartották meg, amikor VII. Pius foglalta el a pápai széket.

Gondnok beiktatás. Mint a helyi lapokból olvassuk, Dr. *Bodolla* Gábort, a székelyudvarhelyi ref. kollegium ujonnan választott algondnokát jan. 10-én iktatták be új állásába. Az új gondnokot az előljáróság nevében *Sebessy* Ákos főgondnok, a tanári kar nevében *Gönczy* Lajos igazgató üdvözölte szép beszéddel. Dr. *Bodolla* megköszönve a belé helyezett bizalmat, igéri, hogy az iskola érdekeit szíven fogja viselni. Székelyudvarhelyi ref. egyházunk, sőt az Udvarhelyi ref. egyházmegye is bizonyára szívesen járult volna az ünnepélyhez, ha arra alkalom adatik: de, mert csak közvetve értesültünk az egész ünnepély lefolyásáról, e helyen fejezzük ki szerencse kívánatunkat az új gondnoknak.

Dr. Mezei Ödön a Székelyudvarhelyi ref. kollegium volt főgondnoka az intézetnek 200

koronás alapítványt tett; miért az egyházi főható-ság elismerő szavakkal fejezte ki köszönetét egy hozzá intézett hivatalos levélben nem csak az alapítványért, de azon hasznos és önzetlen szolgálatokért is, melyeket a nevelés és oktatás ügyének 14 évi gondnoki és 27 évi iskolai-orvosi működésé-vel tett. A mindenkitől szeretett és becsült iskolai orvos utódául az előljáróság Dr. Imreh Domokos kórházi igazgató-főorvost, az intézet egykori növen-dékét választotta meg, a ki egyszersmind az egész-ségtan tanára is.

Az új dunamelléki ref. püspök. A duna-melléki református egyházkerület októberi köz-gyűlésének határozata szerint a Szász Károly le-mondása következtében megüresedett püspöki szék betöltése céljából egyházközségenkénti titkos sza-vazást rendel el. A 316 egyházból beérkezett sza-zavazatokat jan. 17-én délután bontotta fel az e célra kiküldött egyházkerületi bizottság. A sza-vazatok csupán két jelölre estek. *Baksay* Sándor a solti egyházmegye esperese és kunszentmiklósi lelkész az Akadémia tagja, a neves szépirodalmi író küzdött meg a pesti református theológia nagy-tudományu tanárával, *Petry* Elekkel. A 316 sza-vazatból alaki szabálytalanságok miatt hét szavaza-tot a bizottság érvénytelennek nyilvánítva megse-misített, a fenmaradó 309 szavazatból 182-öt nyert *Baksay* Sándor és 119-et *Petry* Elek. Nyolcz sza-vazat másokra esett. *Baksay* Sándor igen nagy tudományu ember és e mellett kiváló pap, a kit nemcsak szónoki tehetsége, hanem szívjósága, nemes lelkülete, egyszerűsége és érdemesít a püs-pöki méltóságra. Jelenleg 72 éves ember, de tel-jes testi és lelki erővel rendelkezik. Pályáját a halasi főgymnásiumban kezdette mint tanár, hon-nan előbb Csanádra, majd Kunszentmiklóstra vá-lasztották meg papnak, hol jelenleg is szolgál. Hivatalába a jövő hónapban iktatják be. A »Va-sárnap olvasói már ismerhetik, mert arczképét a mult évi 43. számban bemutattuk volt olvasóinak. Adjon Isten a szeretett püspöknek új pályáján sikeres munkálkodást.

Bardoczi ref. egyházunkban is szépen foly a téli hiterősítő munka — amint onnan írják. Ren-desen szombaton esténként gyülekeznek össze és pedig igen nagy számban. Az estélyek tárgyát: Ének, bibliai magyarázat szerű szabad előadás, vallásos költemények elszavalása, »Koszoru« fü-zetek és a »Vasárnap« olvasása képezi. *Molnár* Imre lelkésznek buzgó segítő társai: Karácson Ödön és Szász Péter tanítók. Csak előre a meg-kezdett jó uton, mert az eredmény bizonyára nem marad el!

Kegyesség útja.

— Egy kálvinista pap naplójából. —

. . . . Arra törekszem, hogy dolgozó szo-bám négy falát szent templomná varázsoljam át, a melyben kedvem szerint foglalkozhatom a hit s az emberi lét nagy dolgaival.

. . . . Nem kérek hosszú életet óh uram,

sem azt nem kérem, hogy végy engem magadhoz, — csak azt kérem óh Istenem, hogy őrizd meg a gonosztól.

..... Hol vagyok én most? A felelet csak az: mindenható szeretet kezében. Ha beteg, ha egészséges vagyok, élve vagy halva, — az Uré vagyok.

..... Senkinek se kívánok bubánat nélkül való napokat, mert eljő az az idő, a mikor minden könnycsepp drága gyöngyé válik

..... Az élet kezdetétől annak végéig csak egy pár lépés van; használjuk tehát bölcsen és okosan azt. De az élet örömei közt ne felejtjük el, hogy ez az élet egy folyam s minden dicsősége por és hamu. A siron túl több boldogság várható, mint itt a földön. Semmiféle világi öröm ne tartson itt minket rablánczok között és a jövődönnek semmiféle borzalma se fordítsa el az örökélettől a mi szemünket.

..... Bár lennének az én tetteim olyanok, mint az én szavaim s az én beszédem olyan, mint az én szívem.

..... Isten mindenütt velünk van, mint a jó atya gyermekével. — Minden ponton, a hol állunk, egy angyal örködik felettünk, A hol vagyunk, ott van Isten is. Ahol Isten van, ott van az én segítségem is.

..... Ne félj! Ne ijedj meg! A láthatatlan atyai kéz majd láthatóvá lesz.

..... Az emberi életnek bizonyos szamu lépcsője, foka van. Minden uj évben egy fokkal emelkedünk. Pár pillanatig megállunk s felfelé nézünk. Vajon hány lépcső van még hátra? Olykor vissza tekintünk, »Hány fokon haladtam már keresztül?« Ezt kérdezzük magunkban. Sokszor gondolkozunk e felett s lélekben visszatérünk az első fokra, a melyen kezdetben állottunk. Mig tudjuk megérteni, hogy lassanként, milyen messzire haladtunk, Mi voltam? Mi vagyok most? Hogyan lettem azzá, mi vagyok? — Miféle láthatatlan kéz vezetett? Ki hozott engem erre a pontra, a melyen most állok?

..... Ha vidáman tekintek az égre, boldog vagyok. Isten a szívnek minden kérdésére felel.

..... Az ember az ő lelki nyugodalmát sohase helyezze embertársaira, barátaira vagy pedig saját szerencséjére. Mindig Istenre kell alapítanunk azt, arra, a ki a mi keblünkben él.

..... Állítsd meg az életnek gyorsan repülő pillanatait tanulás és tanítás által.

..... Ha egyedül vagy, gyűjts erőt a zajos társaság számára. Az élet lármájában tanuld meg azt, hogy milyen kedves a magányos óra foglalkozása.

Király Béla.

Mai képünkhöz.

Mai képünk két vak embert ábrázol. Kétféle vakság van: testi és lelki vakság. Nagy dolog a testi vakság, de talán még nagyobb baj a lelki vakság. A testileg szenvedő vakok még járhatnak

a világosságban; a lelki vakok azonban soha. A zsidók mikor Jézushoz egy vakot vittek, a tanítványok azt kérdék: Mester, melyik vétkezett: ez-e, vagy ennek szülői, hogy ez vakon született? Felelé Jézus: Sem ez nem vétkezett sem ennek szülői, hanem szükség volt, hogy az Isten dolgai megjelentessenek ebben. (Ján. IX. 2—3.) Ha a testi vakságot Isten adja: gondoskodik arról is, hogy a testi vakok lelki nevelésben részesüljenek. Az emberi szeretet ma igen szépen karolja fel a vakok ügyét. Intézeteket állít fel és mesterségre tanítja. Hát a lelki vakok hol nyerik vissza szemük világát? Ennek csak egy gyógyító balzsama van! a *Siloáh vize*. Menjetek, ti lelki vakok és mossátok meg szemeiteket az evangelium siloah vizében aztán láttok ti is. Krisztus a világnak világossága. (Ján. IV. 5.)

Özvegy és árva.

Kis harang szól est-imára
Imádkozzunk kis leányom,
Annak aki özvegy, árva,
Ha imája égbe szálla;
Gondja elszáll, mint az álom . . .

Kis harang szól est-imára
Eltemettük jó apádot,
De nem hagyja a jó Isten,
Azt ki özvegy, árva itt lenn,
Ha imája égbe szállott . . .

Kis harang szól est-imára
Istenhez száll hő imájuk,
Imádkozik özvegy-árva,
S az égből az Isten áldva,
Mosolyogva néz le rájuk . . .

Hegyi István

Vegyes hírek.

A „Vasárnap“ régi előfizetőit szívesen felkérjük, hogy előfizetéseik megújítása felől tájékoztassák a kiadóhivatalt. Nem feltétlen szükség most az előfizetési pénzt beküldeni. Elég, ha egy levelezőlapon ennyit irnak: A Vasárnapot 1904-re is megrendelem; az előfizetési árát később küldöm be. Ezt annyival inkább meg kell tenni, mert a múlt évi címszalag már elfogyott, s a következő számot már csak azoknak küldjük meg, akik jelentkeztek, hogy előfizetőik lesznek. — A Vasárnap előfizetési ára egész évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetési pénzek Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők, Székelyudvarhely, Árpád-utca 3.

Salamon király trónusa. Bölcs Salamon királynak trónusa évszázadokon keresztül a zsidó főpapok birtokában volt, de hogy-hogy nem, végre mégis a Vatikán kincstárába került. A történeti nevezetességü trónusnak kiváló nagy a műértéke is, amennyiben az egész alkotás a legfinomabb elefántcsontból van faragva. Az antik szék a tizenhatodik században eltűnt a Vatikánból. Idő

multával azonban ismét visszakerült a pápák birtokába, úgy hogy a múlt évben már csak a támlája hiányzott a nevezetes királyi székeknek. Most igen érdekes dologról írnak a vatikáni lapok. Salamon király trónszékének utolsó hiányzó darabja is a pápai kincstár birtokába került. Az új pápa egy francia régiségkereskedőtől vette meg egy az elveszettnek hitt széktámlát. A régiségkereskedő, mint antik elefántcsontfaragványt vette meg egy ázsiai embertől pár száz koronáért. A pápa szintén nem tudta, hogy mily műkincs került a birtokába e vásárlással. Egy házi papja azonban fölismerte az elefántcsontfaragványban Salamon király trónusának hiányzó részét. A pápa 10 ezer forintért vette meg a híres ereklyét.

Ítélet a debreczeni koszoru ügyben. A debreczeni hadbíróság most hozott ítéletet azok felett a debreczeni katonák fölött, akik októberben tüntettek a hadvezetőség ellen s elhatározták, hogy megkoszorúzzák a debreczeni Szabadság-szobrot. A szegedi Kossuth-szobor megkoszorúzása után a debreczeni 39-ik gyalogezred tizenhárom kiszolgált katonája Biró Sándor kaplár és Kis Sándor közlegény ajánlatára egy iratot fogalmazott, amelyben tiltakozott a katonai önkény ellen s elhatározta, hogy koszorut tesz a Szabadság-szoborra. Ezt a tiltakozó iratot körözni akarták aláírás végett az ezred három évet leszolgált katonái között. A tervezetet kilenczen aláírták, négyen megtagadták az aláírást. A titkos terv néhány nap múlva nyilvánosságra jutott s a kilencz aláírók nyomban vizsgálati fogságba helyezték. A hadbíróság szombaton hirdette ki az ítéletet a vádlott katonák előtt. Az ítélet a következő: Biró Sándor káplárt, Kiss Sándor közlegényt nyolcz hónapi; Császár Samu és Sándor Bernát káplárt hat havi; Gál Lajos őrzetöt öt havi; Herog Gyula és Rosenbaum Alajos közlegényeket négy havi; Puskás Zsigmond és Kiss Imre közlegényeket három havi egyszerű börtönre ítélte a bíróság. A négy katonát, akik az aláírást megtagadták, — fölmentették.

A japán szülők és gyermekeik. A japánokat a »Kelet angoljainak« nevezték el s ebben az elnevezésben, úgy látszik, igen sok a találó. Sok egyéb között a japánok abban is hasonlítanak az angolhoz, hogy roppantul szeretik a gyermeket. A gyermek szabadsága és dédelgetése Japánban talán még nagyobb, mint Angliában. Erről érdekes cikket irt Hayasi báró, a londoni japáni nagykövet, egy angol ujságba. A gyermek, írja a keleti diplomata, Japánban is gyermek; amelyik pajkos, pajkos ott is, de illetlen gyermek, vagy éppen vásott, nagyon kevés van a Mikádó birodalmában. Ennek az az oka, hogy ott a szülő a gyermekkel véghetetlenül gyöngéden bánik, ha csak lehet, a legszegényebb ember is a gyermekének minden kívánságát teljesíti; viszont azonban bele is csöpögtetik a gyermek lelkébe a szüléje iránt való hála érzését. A japáni gyermekmesék kétharmada a szülői szeretetről és a gyermeki háladatosságról mond példát és a japáni családi élet olyan, amely alkalmas rá, hogy ezeket a meséket hihetővé tegye. Verést a japáni

gyermek sohasem kap, »hiszen írja Hayasi báró, a virágot sem termelik — bottal.« A japán szülőtől Európában is sokan tanulhatnának!

Japánba szökött. A szegedi gyalogkaszárnyából nem régiben eltűnt Oroszi Dávid nevű közlegény. Bajtársai azt hiszik, hogy Japánba szökött, hogy részt vegyen a készülődő japán-orosz háboruban, mert előzetesen igen sokat beszélt erről.

Egy tízéves fiu öngyilkossága. Mindszenten aminap egy tízéves fiucska éjjel fölakasztotta magát és mielőtt még segítségére siethettek volna, meghalt. A szerencsétlen kis fiut Lőrincz Józsefnek hívták és a harmadik elemi iskolába járt. Apja, Lőrincz István, nagyot emelt és egy ér megszakadt benne, ami halálát okozta. Az anyja a fölötti bánatában, hogy nem tudja eltartani öt árva gyermekét, öngyilkos lett. Az árván maradt öt apróságot nagybátyjuk, Szécsi Illés vette pártfogásába és házába fogadta őket. A kis Jóska az éjjel az öcscsével kiment aludni az istállóba, ahol azért szeretett aludni, mert jó meleg van. Kilencz óra felé a fiu fölkel és odament az öcscséhez megnézni, hogy ébren van-e még. A félálomban levő fiucska megkérdezte: Mit csinálsz Jóska? Kimegyek a faluba. A gyerek már nagyon álmos volt és nem törődött azzal, hogy mit csinál a bátyja. Tizenegy óra után az öreg Szécsi kiment az istállóba, hogy enni adjon a lovaknak. Megrémülve látta, hogy a Kis Jóska ott csüng a gerendán, a nyaka köré egy kötélt kötve. Levágta, de már akkor halott volt. Hozzá tartozói nem is sejtik, hogy miért követett el öngyilkosságot. Igazán megdöbben az ember, mikor ilyeneket olvas. De, hát a hit és Istenben vetett bizalom nélküli életnek lehet-e más vége?

Arvizek. A múlt heti esőzések és lágy idő miatt a magyarországi részeken több helyen arvizek voltak. Szerencsére most nagy kárt nem okoztak.

Az amerikai magyarok koszoruja. A szegedi Kossuth-szoborra messziről, tengeren tülről küldött koszorut tettek le vasárnap. A hatalmas pálmaleveles koszorut amerikai magyar testvéreink küldték Kossuth Lajos szobrára. A koszorut a délelőtti órákban nagy tömeg jelenlétében Polczner Jenő országgyűlési képviselő tette le a szobor talapzatára. A koszoru szallagján e fölírás olvasható: »Inségtől üldözött amerikai magyarok, Kossuth Lajos megbántott szellemének.« A koszoru elhelyezése után Pap Róbert dr. tartott hazafias szellemű beszédet, majd Petrovics László egy new-yorki magyar »Mindnyájunknak el kell menni« című hazafias versét szavalta el. Az ünnepélyt hazafias énekkel zárták be.

Agyonlőtte a fiát. Oroszhegy községben Gergely Pál odaváló földműves a minap valami családi viszálykodás miatt hasonló nevű fiát agyonlőtte. A fiu azonnal meghalt. Gergely Pál uram sem emlékezett, úgy látszik, a hatodik parancsra, s lehet, még a fia sem az ötödikre.

